ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIEGBERT ALBER

της 21ης Σεπτεμβρίου 2000 *

I — Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση προσφυγή, η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει τον σχετικό με το ελαιόλαδο κανονισμό 2815/98 [1]. Η Ιταλία εμμένει σε δύο μόνον από τους τέσσερις λόγους ακυρώσεως που προέβαλε αρχικώς. Τον πυρήνα του ενός εκ των λόγων ακυρώσεως αποτελεί η αιτίαση ότι ο κανονισμός 2815/98 ορίζει ως κριτήριο προσδιορισμού της γεωγραφικής ζώνης καταγωγής του ελαιολάδου τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το ελαιοτριβείο εντός του οποίου παρήχθη το ελαιόλαδο. Με τον τρόπο αυτόν επελέγη εσφαλμένο κριτήριο, δεδομένου ότι ο τόπος αυτός δεν παρέχει καμία ένδειξη σχετικά με την καταγωγή των ελαιοκάρπων. Η Ιταλική Δημοκρατία αναφέρει επίσης ότι το γεγονός ότι ο κανονισμός παραπέμπει σε διατάξεις του τελωνειακού κώδικα καθιστά δυνατή την καταχρηστική εφαρμογή των ονομασιών προελεύσεως. Στα πλαίσια του ετέρου λόγου ακυρώσεως, η Ιταλία προσάπτει ότι ο κανονισμός 2815/98 περί του ελαιολάδου καθιστά δυνατή την καταχρηστική καταχώριση προστατευομένων ονομασιών προελεύσεως κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου μεταξύ της δημοσιεύσεως του κανονισμού και της τελευταίας προθεσμίας καταχωρίσεως.

II — Το νομικό πλαίσιο, ιδίως ο επίδικος κανονισμός 2815/98 περί του ελαιολάδου

A — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις περί του τρόπου παραθέσεως των κειμένων*

2. Οι συχνότερα παρατιθέμενες στην υπό κρίση περίπτωση νομικές πράξεις παρατίθενται με τις ακόλουθες συντομογραφίες:

— Κανονισμός 136/66/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1966, περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών [2] (στο εξής: κανονισμός 136/66)·

— Οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1 — Για τον τίτλο του κανονισμού βλ. κατωτέρω, σημείο 2.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/002, σ. 33, τροποποιηθείς τελευταίως με τον κανονισμό (ΕΚ) 2702/1999 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης για τα γεωργικά προϊόντα στις τρίτες χώρες (ΕΕ L 327, σ. 7).

μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους[3] (στο εξής: οδηγία 79/112)·

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 2392/89 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1989, σχετικά με τη θέσπιση των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση των οίνων και των λευκών σταφυλιών[4] (στο εξής: κανονισμός 2392/89)·

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 1992, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων[5] (στο εξής: κανονισμός 2081/92)·

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα[6] (στο εξής: τελωνειακός κώδικας)

και

— Κανονισμός (ΕΚ) 2815/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τα εμπορικά πρότυπα για το ελαιόλαδο[7] (στο εξής: κανονισμός 2815/98)

Β — *Ο επίδικος κανονισμός 2815/98 περί του ελαιολάδου*

1) Γενικές παρατηρήσεις για τον επίδικο κανονισμό

α) Νομική βάση

3. Το άρθρο 35α, παράγραφος 1, του κανονισμού 136/66 εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να

3 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 33, καταργηθείσα και κωδικοποιηθείσα με την οδηγία 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (ΕΕ L 109, σ. 29).

4 — ΕΕ L 232, σ. 13, καταργηθείς και κωδικοποιηθείς με τον κανονισμό (ΕΚ) 1493/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελουργικής αγοράς (ΕΕ L 179, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός απαιτεί ενδείξεις του τόπου στον οποίο συγκομίστηκαν τα μεταποιηθέντα σταφύλια.

5 — ΕΕ L 208, σ. 1, τροποποιηθείς τελευταίως με τον κανονισμό (ΕΚ) 1068/97 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 1997, σχετικά με την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92 του Συμβουλίου, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ L 156, σ. 10).

6 — ΕΕ L 302, σ. 1, τροποποιηθείς τελευταίως με τον κανονισμό (ΕΚ) 955/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 1999, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 σε ό,τι αφορά το καθεστώς εξωτερικής διαμετακόμισης (ΕΕ L 119, σ. 1).

7 — ΕΕ L 349, σ. 56.

θεσπίζει κανόνες εμπορίας για λιπαρές ουσίες — μεταξύ άλλων, για το ελαιόλαδο — οι οποίοι μπορούν να αφορούν «κυρίως την κατάταξη κατά ποιότητα, τη συσκευασία και την παρουσίαση».

4. Η διάταξη αυτή προστέθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1915/87 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1987, για την τροποποίηση του κανονισμού 136/66/ΕΟΚ, περί δημιουργίας κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών[8]. Η σχετική αιτιολογική σκέψη του τροποποιητικού κανονισμού ορίζει τα εξής:

«για να βελτιωθεί η εμπορία των προϊόντων που υπάγονται στον τομέα των λιπαρών ουσιών και για να αυξηθεί η αποδοτικότητα αυτών των προϊόντων, θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα εφαρμογής κανόνων εμπορίας για τα προϊόντα αυτά».

β) Αιτιολογία και αιτιολογικές σκέψεις

5. Βάσει του άρθρου 35α του κανονισμού 136/66 εκδόθηκε ο επίδικος κανονισμός 2815/98 για το ελαιόλαδο. Ο κανονισμός αυτός ρυθμίζει την ένδειξη των ονομασιών προελεύσεως του παρθένου ελαιόλαδου[9] κατά την πώληση στον τελικό καταναλωτή. Στις αιτιολογικές σκέψεις του επίδικου κανονισμού αναφέρεται ότι, λόγω των γεωργικών χρήσεων ή των τοπικών μεθόδων παραγωγής ή ανάμιξης, το βρώσιμο παρθένο ελαιόλαδο που διατίθεται άμεσα στην αγορά δύναται να έχει ποιότητα και γεύση ουσιωδώς διαφορετικές ανάλογα με τη γεωγραφική του προέλευση, ενώ για τις λοιπές κατηγορίες βρωσίμου ελαιολάδου δεν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές που να συνδέονται με την προέλευση. Ο κανονισμός 2815/98 ρυθμίζει τα κριτήρια για τη χρησιμοποίηση των ονομασιών προελεύσεως για το παρθένο ελαιόλαδο και απαγορεύει, κατ' αρχήν, την αναφορά ονομασιών προελεύσεως κατά την πώληση άλλων κατηγοριών βρωσίμου ελαιολάδου.

6. Στην τρίτη αιτιολογική σκέψη εκτίθενται τα εξής:

«για το εισαγόμενο ελαιόλαδο, είναι απαραίτητο να τηρούνται οι διατάξεις που εφαρμόζονται σχετικά με την μη προτιμησιακή καταγωγή, οι οποίες αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, για τη θέσπιση του τελωνειακού κώδικα (...)».

8 — ΕΕ L 183, σ. 7.

9 — Κατηγορίες «παρθένο ελαιόλαδο» και «εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο» σύμφωνα με το άρθρο 1 του παραρτήματος του κανονισμού 136/66, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1638/98 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 136/66/ΕΟΚ, περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών (ΕΕ L 210, σ. 32). Σύμφωνα με το άρθρο 35, παράγραφος 2, του κανονισμού 136/66/ΕΟΚ του Συμβουλίου, το «courante παρθένο ελαιόλαδο», του οποίου γίνεται επίσης μνεία στο παράρτημα αυτό, δεν επιτρέπεται να πωληθεί στους καταναλωτές.

7. Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη ορίζει τα εξής:

«Στην περίπτωση κατά την οποία η καταγωγή του παρθένου ελαιολάδου αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ή σε μια γεωγραφική ζώνη που καλύπτει πλήρως ένα κράτος μέλος, δεν υπάρχει ουσιαστικά σύγχυση με τις προστατευόμενες ονομασίες προελεύσεως ή τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις. Οι πρακτικές και οι τεχνικές έκθλιψης, ιδιαίτερα στον τομέα της παραγωγής ελαιολάδου, επηρεάζουν την ποιότητα και τη γεύση του παρθένου ελαίου. Οι μεταφορές ελαιών μεταξύ των χωρών είναι πολύ μειωμένες λόγω των σημαντικών απωλειών που συνεπάγονται στην ποιότητα του παραγωμένου ελαίου. Πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι η έκθλιψη των ελαιών για την παραγωγή ελαιολάδου προσδιορίζει την καταγωγή, για να ληφθούν, επί πλέον, υπόψη οι δυσκολίες ελέγχου και η αλλαγή της κατηγορίας του προϊόντος που αυτή περιλαμβάνει για τις διεθνείς συναλλαγές».

8. Η έβδομη αιτιολογική σκέψη περιλαμβάνει το ακόλουθο χωρίο:

«(...) η χρησιμοποίηση των σημάτων που υπάρχουν μπορεί να συνεχισθεί, εφόσον είχαν καταγραφεί επίσημα στο παρελθόν σύμφωνα με την οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών στον τομέα των σημάτων[10], όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 92/10/ΕΟΚ[11]».

2) Τα άρθρα του κανονισμού 2815/98 που ασκούν επιρροή στην παρούσα υπόθεση

9. Οι διατάξεις του κανονισμού 2815/98 που έχουν σημασία για τη διαφορά ορίζουν τα εξής:

«*Άρθρο 1*

Ο προσδιορισμός της καταγωγής του εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου και του παρθένου ελαιολάδου, που αναφέρονται στα σημεία 1 α) και 1 β) του παραρτήματος του κανονισμού 136/66/ΕΟΚ, στις συσκευασίες που προορίζονται για τους καταναλωτές των κρατών μελών ή στις ετικέτες των εν λόγω συσκευασιών, είναι προαιρετικός. Στην περίπτωση που ο εμπορευόμενος κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής, ο προσδιορισμός της καταγωγής επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού·

Δεν επιτρέπεται ο προσδιορισμός της καταγωγής των λοιπών ελαιολάδων και των

10 — ΕΕ 1989, L 40, σ. 1.

11 — Απόφαση του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991, για τη μετάθεση της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1992, L 6, σ. 35).

πυρηνελαίων που αναφέρονται στο παράρτημα του εν λόγω κανονισμού, στις συσκευασίες που προορίζονται για τους καταναλωτές των κρατών μελών, ή στις ετικέτες των εν λόγω συσκευασιών.

2. Με την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων που εφαρμόζονται δυνάμει της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ, η σήμανση και η παρουσίαση της ένδειξης καταγωγής για τον τελικό καταναλωτή εμφανίζεται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

Άρθρο 2

1. Ο προσδιορισμός της καταγωγής, κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, αφορά μια γεωγραφική ζώνη και μπορεί να αναφέρει μόνο:

Η ένδειξη της καταγωγής αναφέρεται στη συσκευασία ή στην ετικέτα της εν λόγω συσκευασίας, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ, κατά τρόπο που να γίνεται ευκόλως αντιληπτή από τον τελικό καταναλωτή.

α) μια γεωγραφική ζώνη της οποίας η ονομασία έχει καταγραφεί ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή ως προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/92

Κάθε αναφορά σε μια γεωγραφική ζώνη στη συσκευασία ή στην ετικέτα της εν λόγω συσκευασίας, θεωρείται ως προσδιορισμός της καταγωγής που υπόκειται στις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, με την εξαίρεση:

και/ή

β) κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού:

— ένα κράτος μέλος,

— την Ευρωπαϊκή Κοινότητα,

— μία τρίτη χώρα.

— του ονόματος, του σήματος ή της επιχείρησης της οποίας η αίτηση καταγραφής υπεβλήθη πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999 σύμφωνα με την οδηγία 89/104/ΕΟΚ,

— του προσδιορισμού που γίνεται βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92.

Άρθρο 3

1. Για το ελαιόλαδο το οποίο έχει προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη, ο προσδιορισμός της καταγωγής πρέπει να αναφέρεται σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92.

2. Ο προσδιορισμός της καταγωγής σε επίπεδο κράτους μέλους ή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στις λοιπές περιπτώσεις εκτός εκείνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αντιστοιχεί στη γεωγραφική ζώνη στην οποία παρήχθη ένα "εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο" ή ένα "παρθένο ελαιόλαδο".

(...)

Κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, ένα εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο ή ένα παρθένο ελαιόλαδο θεωρείται ότι έχει παραχθεί σε μια γεωγραφική ζώνη, μόνον εφόσον το εν λόγω έλαιο παρήχθη από ελιές σε ελαιοτριβείο που βρίσκεται στην εν λόγω ζώνη.

3. Στην περίπτωση ενός εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου ή ενός παρθένου ελαιολάδου που έχει εισαχθεί από μια τρίτη χώρα, ο προσδιορισμός της καταγωγής πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις σχετικά με τη μη προτιμησιακή καταγωγή που αναφέρονται στα άρθρα 22 έως 26 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92.

Άρθρο 4

1. Το "εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο" και το "παρθένο ελαιόλαδο" του οποίου καθορίζεται η καταγωγή σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, συσκευάζονται σε μια επιχείρηση που είναι εγκριμένη προς τον σκοπό αυτό. Η έγκριση χορηγείται από το σχετικό κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις συσκευασίας.

2. Η έγκριση και η αλφαβητική αρίθμηση αναγνώρισης χορηγούνται σε κάθε επιχείρηση που υποβάλλει τη σχετική αίτηση και η οποία:

— διαθέτει εγκατάσταση συσκευασίας,

— δεσμεύεται να προβεί σε έλεγχο της τεκμηρίωσης και σε χωριστή αποθεματοποίηση που να επιτρέπει τη διεξαγωγή ικανοποιητικού για το συγκεκριμένο κράτος μέλος ελέγχου της προέλευσης των ελαίων των οποίων ορίζεται η καταγωγή και, ενδεχομένως, των συστατικών των μιγμάτων ελαιολάδου του οποίου ορίζεται η καταγωγή,

— αποδέχεται να υποβληθεί στους ελέγχους που προβλέπονται στο πλαίσιο της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

3. Η συσκευασία ή η ετικέτα της εν λόγω συσκευασίας φέρει την αλφαβητική αρίθμηση αναγνώρισης της εγκεκριμένης επιχείρησης συσκευασίας.

Άρθρο 5

1. Ο έλεγχος του προσδιορισμού της καταγωγής πραγματοποιείται από τα κράτη μέλη στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις συσκευασίας, κατά τρόπο που να επαληθεύεται η συμφωνία μεταξύ του προσδιορισμού της καταγωγής του παρθένου ελαιολάδου που έχει εξέλθει από την επιχείρηση και του προσδιορισμού της παραγωγής των ποσοτήτων του χρησιμοποιηθέντος παρθένου ελαιολάδου.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα και ιδίως θεσπίζουν ένα σύστημα οικονομικών κυρώσεων, για να διασφαλίσουν την τήρηση του παρόντος κανονισμού. Ανακοινώνουν τα ληφθέντα προς τον σκοπό αυτό μέτρα στην Επιτροπή».

Γ — *Ο κανονισμός 2081/92*

10. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 2081/92 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

α) 'ονομασία προέλευσης': το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου:

— που κατάγεται από αυτή την περιοχή, τον συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και

— του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή·

(...)»

Δ — *Διατάξεις του τελωνειακού κώδικα*

11. Οι αναφερόμενες στο άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2815/98 διατάξεις του τελωνειακού κώδικα ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«*Άρθρο 22*

Τα άρθρα 23, 24, 25 και 26 προσδιορίζουν τη μη προτιμησιακή καταγωγή των εμπορευμάτων:

(...)

γ) για την έκδοση και χορήγηση πιστοποιητικών καταγωγής.»

«*Άρθρο 24*

Εμπόρευμα στην παραγωγή του οποίου μεσολάβησαν δύο ή περισσότερες χώρες, κατάγεται από τη χώρα στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, οικονομικά δικαιολογημένη, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για τον σκοπό αυτό και η οποία κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο καταγωγής.»

III — Πραγματικά περιστατικά, διαδικασία και αιτήματα

12. Στην Ιταλία υπάρχουν εθνικές διατάξεις σχετικές με την αναφορά των ονομασιών προελεύσεως του ελαιολάδου [12]. Οι διατάξεις αυτές αφορούν ιδίως την κατάσταση των ελαιώνων, των οποίων οι ελιές χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του ελαίου. Αφού οι διατάξεις του επίδικου κανονισμού 2815/98 επικρίθηκαν με δριμύτητα από την αρμόδια επιτροπή του ιταλικού Κοινοβουλίου, η Ιταλική Κυβέρνηση άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Κατά την έγγραφη διαδικασία παραιτήθηκε από δύο λόγους ακυρώσεως.

13. Η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο:

— να ακυρώσει τον κανονισμό (ΕΚ) 2815/98 της 22ας Δεκεμβρίου 1998, ή, εν πάση περιπτώσει, τα άρθρα 1 και 2,

12 — Βλ. την ανάλυση στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. Jacobs της 27ης Ιανουαρίου 2000 στην υπόθεση C-443/98, Unilever (Συλλογή 2000, σ. I-7535, I-7537, σημεία 10 επ.)· η υπόθεση εκείνη αφορούσε το γεγονός ότι η Ιταλική Δημοκρατία, κατά τη θέσπιση των κανόνων αυτών, παρέβη την οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1983, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών (ΕΕ L 109, σ. 8).

παράγραφοι 1 και 2, τρίτο εδάφιο, καθώς και 3, παράγραφοι 2, τρίτο εδάφιο, και 3, του ανωτέρω κανονισμού,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

14. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

IV — Νομική εκτίμηση

Α — *Επί του προσδιορισμού του τόπου προελεύσεως βάσει του τόπου του ελαιοτριβείου*

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

15. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει την άποψη ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2815/98 συνιστά παράβαση της νομικής βάσεως του κανονισμού — του κανονισμού 136/66 [13] — η οποία έχει ως αντικείμενο την καλλιέργεια των ελαιοκάρπων και όχι μόνον την έκθλιψη, η οποία μπορεί να λάβει χώρα οπουδήποτε. Κατά συνέπεια, ο συνολικός κύκλος παραγωγής του ελαιολάδου, από τη φύτευση των ελαιοδένδρων μέχρι την έκθλιψη, πρέπει να στηρίζεται σε μια ονομασία προελεύσεως. Τούτο προκύπτει και από την οδηγία περί επισημάνσεως 79/112 [14] και από τον κανονισμό 2081/92 [15], κατά τον οποίον οι γεωγραφικές ενδείξεις πρέπει να συναρτώνται με την περιοχή της παραγωγής. Παρεμφερή ένδειξη περιέχει ο κανονισμός 2392/89 για τον οίνο.

16. Η Ιταλική Κυβέρνηση προβάλλει ότι και οι αιτιολογικές σκέψεις είναι αντιφατικές και στερούνται λογικής συνοχής. Κατά την κοινή πείρα, τόσο ο τόπος της καλλιέργειας της ελιάς όσο και ο τόπος και η εφαρμοζόμενη σ' αυτόν διαδικασία απολήψεως έχουν καθοριστική σημασία για τις ιδιότητες οι οποίες θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την εξατομίκευση του ελαιολάδου βάσει της προελεύσεως. Η Επιτροπή παραδέχεται, με την πρώτη αιτιολογική σκέψη, ότι τα ελαιόλαδα παρουσιάζουν διαφορετικές ιδιότητες «λόγω διαφορετικών γεωργικών χρήσεων». Η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοεί το γεγονός ότι γενετικοί παράγοντες και το περιβάλλον — ιδίως το κλίμα — καθορίζουν τις ιδιότητες του προϊόντος. Πράγματι, επηρεάζουν τα ποσοστά των διαφόρων λιπαρών οξέων

13 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 3 επ.

14 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση· η οδηγία απαγορεύει, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις, τις ενδείξεις που μπορούν να προκαλέσουν πλάνη στον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική προέλευση του εμπορεύματος.

15 — Προπαρατεθείς στην υποσημείωση 5, βλ. και σημείο 10.

και πολυφαινολών στο ελαιόλαδο. Η απόληψη είναι μεν σημαντική, δεν μπορεί όμως να αντισταθμίσει παρόγοντες που λείπουν κατά την καλλιέργεια.

17. Κατά την Ιταλική Δημοκρατία, η μεταφορά των ελαιοκάρπων σε μεγάλες αποστάσεις έχει, βεβαίως, κατά κανόνα ως συνέπεια την πτώση της ποιότητας, πλην όμως δεν αποκλείονται τεχνικές εξελίξεις οι οποίες θα καθιστούσαν δυνατή την παραγωγή παρθένου ελαιολάδου ή εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου από εισαγομένους ελαιοκάρπους. Ο κανονισμός 2815/98 ενθαρρύνει τους παραγωγούς να αποδέχονται πτώση της ποιότητας για να μπορούν να χρησιμοποιήσουν συγκεκριμένη ονομασία προελεύσεως. Κατά την Ιταλική Δημοκρατία, υπάρχει αντίφαση μεταξύ της ενθαρρύνσεως αυτής και της διαπιστώσεως ότι οι μεταφορές προκαλούν πτώση της ποιότητας. Άλλωστε, λόγω της ενθαρρύνσεως αυτής, δεν μπορεί να γίνει επίκληση ούτε των ελαχίστων εισαγωγών πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 2815/98 για να αποκλεισθεί η αύξησή τους στο μέλλον.

18. Εξάλλου, ο κανονισμός αυτός θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της πραγματικής εισαγωγής ελαιοκάρπων από τρίτα κράτη στην Κοινότητα, με συνέπεια το ελαιόλαδο που λαμβάνεται από αυτούς να θεωρείται ότι παρήχθη εντός της Κοινότητας, λόγω, αποκλειστικά, της εκθλίψεως.

19. Με το κριτήριο του τόπου του ελαιοτριβείου, η Επιτροπή προωθεί, σε τελική ανάλυση, μονομερώς τα συμφέροντα των βιομηχανικών ελαιοτριβείων εις βάρος της γεωργικής παραγωγής.

20. Η Επιτροπή υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, κατά την επιδίωξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής, τα κοινοτικά όργανα απολαύουν διακριτικής ευχέρειας. Κατά τον έλεγχο της νομιμότητας της ασκήσεως της ευχέρειας αυτής, τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την αρμόδια αρχή στις εκτιμήσεις της αλλά πρέπει να περιορίζονται στην εξέταση της πρόδηλης πλάνης ή της καταχρήσεως εξουσίας [16].

21. Η Επιτροπή τονίζει ότι το προσβαλλόμενο από την προσφεύγουσα κριτήριο του επιδίκου άρθρου 3, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2815/98 — του τόπου του ελαιοτριβείου αφορά μόνον την ένδειξη ενός κράτους μέλους ή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως τόπου προελεύσεως.

22. Ο κανονισμός 136/66 δεν περιέχει κανέναν ρητό ή σιωπηρό κανόνα όσον αφορά την προέλευση των ελαιολάδων. Όσον αφορά την οδηγία 79/112 και τον κανονισμό 2081/92, σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις και τις ονομασίες προελεύσεως, ο κανονισμός 2815/98 δεν είναι, από απόψεως τυπικής

16 — Η Επιτροπή στηρίζεται στην απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1980, στην υπόθεση 138/79, Roquette Frères κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1980/ΙΙΙ, σ. 313).

ισχύος, υποδεέστερος των κειμένων αυτών. Ως μεταγενέστερη και ειδικότερη ρύθμιση μπορεί να προβλέψει εξαιρέσεις από τους κανόνες που θέτουν οι διατάξεις αυτές.

23. Επικουρικώς, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι ο κανονισμός 2815/98 είναι αντίθετος προς την οδηγία 79/112 και τον κανονισμό 2081/92. Από τους γενικούς κανόνες των κειμένων αυτών προκύπτει απλώς ότι μια ονομασία προελεύσεως συναρτάται προς τον τόπο της παραγωγής. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2815/98 ορίζει τον τόπο αυτόν ως τον τόπο του ελαιοτριβείου.

24. Κατά συνέπεια, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως περιορίζεται στην εκ μέρους της Ιταλίας επίκριση της ασκήσεως της διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής στα πλαίσια της νομοθετικής της αρμοδιότητας. Η προσφυγή της Ιταλίας όμως θα μπορούσε να ευδοκιμήσει μόνον στο μέτρο που θα αποδειχθεί ότι η Επιτροπή, κατά την άσκηση της διακριτικής της ευχέρειας, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη, ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας υπό την στενή έννοια του κοινοτικού δικαίου ή κα0' υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας.

25. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι η περιοχή καλλιέργειας της ελιάς επηρεάζει τα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου. Ισχυρίζεται όμως ότι η ένδειξη της περιοχής αυτής, όσον αφορά το ελαιόλαδο, ρυθμίζεται διεξοδικά — συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής των ελαιοκάρπων — στον κανονισμό 2081/92. Αντιθέτως, από την καλλιέργεια της ελιάς εντός κράτους μέλους ή εντός του συνόλου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν προκύπτουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποιότητας, δεδομένου ότι οι διαφορές μεταξύ των διαφόρων δυνατών τόπων καλλιέργειας είναι πολύ μεγάλες. Η γνωστοποίηση στον καταναλωτή ότι οι ελαιόκαρποι που χρησιμοποιήθηκαν παρήχθησαν σε συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν του παρέχει καμία χρήσιμη πληροφορία.

26. Ούτε οι διατάξεις του κανονισμού 2081/92 μπορούν να θεωρηθούν, λόγω της διαφοράς αυτής μεταξύ των ενδείξεων προελεύσεως, αντίθετες προς τον επίδικο κανονισμό 2815/98.

27. Κατά την Επιτροπή, πρακτικές διαφορές μεταξύ των κριτηρίων του τόπου του ελαιοτριβείου και της προελεύσεως των ελαιοκάρπων μπορούν να νοηθούν μόνον όσον αφορά το εξευγενισμένο ελαιόλαδο κατώτερης ποιότητας, το οποίο, κατά τον κανονισμό 2815/98, δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να πωληθεί με ένδειξη προελεύσεως. Οι ελαιόκαρποι πρέπει να υποστούν επεξεργασία εντός ολίγων ημερών, διότι, διαφορετικά, το έλαιο που λαμβάνεται από αυτούς δεν θα έχει πλέον την ποιότητα του παρθένου ελαιολάδου. Κατά συνέπεια, η μεταφορά των ελαιοκάρπων καθιστά δυνατή, κατά κανόνα, μόνον την παραγωγή εξευγενισμένου ελαιολάδου, το οποίο δεν μπορεί να λάβει ονομασία προελεύσεως. Οι μέθοδοι μεταφοράς, οι οποίες διατηρούν την ποιότητα των ελαιοκάρπων (προφανώς με τη χρήση ψυκτικών θαλάμων και παρεμφερών μέσων) συνεπάγονται, αντιθέτως, πολύ υψηλές δαπάνες.

28. Επί πλέον, το βάρος του λαμβανομένου ελαίου αντιστοιχεί μόνον στο 20 % περίπου του βάρους των χρησιμοποιηθέντων ελαιοκάρπων. Οι δαπάνες μεταφοράς των ελαιοκάρπων είναι, κατά συνέπεια, και λόγω του βάρους, υψηλότερες από τις δαπάνες μεταφοράς για την αντίστοιχη ποσότητα ελαιολάδου.

29. Προς στήριξη των επιχειρημάτων αυτών, η Επιτροπή υποβάλλει στατιστικές, κατά τις οποίες το εμπόριο ελαιοκάρπων με σκοπό την παραγωγή ελαιολάδου είναι αμελητέο. Το ελαιόλαδο μπορεί, από κάθε άποψη, να μεταφερθεί ευχερέστερα σε σύγκριση με τους ελαιοκάρπους.

30. Κατά την Επιτροπή, στο σημείο αυτό έγκειται η θεμελιώδης διαφορά του ελαιολάδου από τον οίνο. Κατά συνέπεια, η σύγκριση με τον κανονισμό 2392/89 [17], ο οποίος ρυθμίζει τις ονομασίες προελεύσεως για τον οίνο και το γλεύκος, δεν ασκεί εν προκειμένω καμία επιρροή.

31. Αν η μεταφορά ελαιοκάρπων αυξηθεί σημαντικά στο μέλον, η Επιτροπή θα μπορούσε να αντιδράσει χωρίς δυσκολίες με πρόσφορο τρόπο στην κατάσταση αυτή, τροποποιώντας ανάλογα τον κανονισμό 2815/98.

17 — Προπαρατεθέντα στην υποσημείωση 4.

32. Κατά συνέπεια, οι αντιρρήσεις της προσφεύγουσας θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή το πολύ σε πολιτικό επίπεδο, όχι όμως να στηρίξουν προσφυγή ακυρώσεως, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής.

33. Συμπληρωματικά η Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρακτική εφαρμογή του κριτηρίου που επέλεξε μπορεί να ελεγχθεί ευχερέστερα, δεδομένου ότι υφίστανται πολύ λιγότερα ελαιοτριβεία σε σχέση με τους ελαιοπαραγωγούς. Τα ελαιοτριβεία υπόκεινται ήδη σε ορισμένους ελέγχους. Επίσης, η ανάλυση του ελαίου δεν καθιστά δυνατή την διαπίστωση της προελεύσεως των ελαιοκάρπων, οι οποίοι, για το «ιταλικό ελαιόλαδο» μπορούν να προέρχονται από όλη την Ιταλία. Επειδή το κριτήριο του τόπου του ελαιοτριβείου που προβλέπει ο κανονισμός 2815/98 μειώνει τις δαπάνες, είναι καταλληλότερο από το προτεινόμενο από την Ιταλία κριτήριο του τόπου των ελαιώνων.

Εκτίμηση

34. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας στηρίζεται στην άποψη ότι η Επιτροπή, κατά τη θέσπιση της διατάξεως σχετικά με την ένδειξη ενός κράτους μέλους ως τόπου προελεύσεως του παρθένου ελαιολάδου, παραβίασε το κοινοτικό δίκαιο. Σύμφωνα με τα προβληθέντα επιχειρήματα, πρόκειται μόνο για την παράβαση της νομι-

κής βάσεως του κανονισμού 2815/98, δηλαδή για το άρθρο 35α, παράγραφος 1, του κανονισμού 136/66. Η διάταξη αυτή εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεσπίσει κανόνες εμπορίας, μεταξύ άλλων, για το παρθένο ελαιόλαδο, για να ενισχύσει την αγορά. Είναι αναμφίβολο ότι ο υπό κρίση κανονισμός 2815/98 θέτει κανόνες εμπορίας.

35. Κατά συνέπεια, παράβαση της νομικής βάσεως υπάρχει μόνον εάν η Επιτροπή υπερέβη τα νόμιμα περιθώρια διαμορφώσεως των κανόνων εμπορίας, δηλαδή τα άκρα όρια της διακριτικής της ευχέρειας. Εντούτοις, δεν υπάρχει καμία ένδειξη περί του ότι η Επιτροπή υπερέβη το πλαίσιο της νομικής βάσεως και τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας που αυτή της παρέσχε.

36. Η νομική βάση δεν περιορίζει ρητώς τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής. Ούτε το άρθρο 35α του κανονισμού 136/66 ούτε άλλες διατάξεις του κανονισμού αυτού περιέχουν ενδείξεις για τον τρόπο καθορισμού του τόπου προελεύσεως του ελαιολάδου.

37. Βεβαίως, από τα άλλα νομοθετήματα που παραθέτει η Ιταλική Δημοκρατία μπορούν, θεωρητικώς, να συναχθούν ενδείξεις για την ερμηνεία του κανονισμού 136/66. Εντούτοις, αφενός, λείπουν σημεία συνδέσεως για μια τέτοια ερμηνεία όσον αφορά τον καθορισμό του τόπου προελεύσεως κατά τον κανονισμό 136/66. Αφετέρου, ο κανονισμός 2081/92 και ο κανονισμός 2392/89 ρυθμίζουν περιπτώσεις οι οποίες διαφέρουν από το ζήτημα που πρέπει να κριθεί εν προκειμένω, δηλαδή αφορούν, αφενός, τους γενικούς κανόνες για την ένδειξη συγκεκριμένων περιοχών προελεύσεως και, αφετέρου, τους ειδικούς κανόνες για την ένδειξη των τόπων προελεύσεως του οίνου και του γλεύκους. Όσον αφορά τον κανονισμό 2081/92, η ένδειξη ορισμένων περιοχών ως τόπων προελεύσεως έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία για την ποιότητα του ελαιολάδου από την ένδειξη ενός ολόκληρου κράτους μέλους. Ομοίως, η προέλευση των ελαιοκάρπων από συγκεκριμένες περιοχές μπορεί να ελεγχθεί πολύ ευκολότερα από την προέλευση από ένα ολόκληρο κράτος μέλος. Το ελαιόλαδο, λόγω των ειδικών συνθηκών της παραγωγής του δεν μπορεί να συγκριθεί με τον οίνο και το γλεύκος, δηλαδή το αντικείμενο του κανονισμού 2392/89.

38. Το τρίτο νομοθέτημα που μνημονεύει η Ιταλική Δημοκρατία — δηλαδή η οδηγία 79/112 — δεν περιλαμβάνει κανέναν κανόνα σχετικά με τον προσδιορισμό του τόπου προελεύσεως του ελαιολάδου.

39. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή — όπως παραδέχθηκε και ο εκπρόσωπος της Ιταλικής Δημοκρατίας κατά την προφορική συζήτηση — έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την άσκηση της νομοθετικής αρμοδιότητας που της παρέχει το άρθρο 35α του κανονισμού 136/66.

40. Το Δικαστήριο εξέθεσε, για παράδειγμα στην απόφαση επί της υποθέσεως C-285/94, τις γενικές αρχές που διέπουν τον έλεγχο των

αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατά διακριτική ευχέρεια ως εξής:

«Όσον αφορά την εκτίμηση μιας περίπλοκης οικονομικής καταστάσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οσάκις (...) η Επιτροπή έχει σημαντική ελευθερία εκτιμήσεως, ο κοινοτικός δικαστής, κατά τον έλεγχο της νομιμότητας της ασκήσεως της ελευθερίας αυτής, δεν μπορεί να υποκαθιστά την αρμόδια αρχή προβαίνοντας στις συναφείς εκτιμήσεις, αλλά οφείλει να περιορίζεται στην εξέταση του αν οι εκτιμήσεις αυτές ενέχουν πρόδηλο σφάλμα ή κατάχρηση εξουσίας» [18].

41. Κατά τη θέσπιση των κανόνων εμπορίας, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμά περίπλοκες οικονομικές καταστάσεις. Η εκτίμηση αυτή αφορά, πρωτίστως, το ζήτημα αν, βάσει των δεδομένων της αγοράς και του επίμαχου προϊόντος, είναι ανάγκη να θεσπιστεί κανόνας για την ένδειξη κρατών μελών ως τόπου προελεύσεως του ελαιολάδου και πως πρέπει, ενδεχομένως, να επιβληθεί ο κανόνας αυτός. Κατά συνέπεια, ο δικαστικός έλεγχος περιορίζεται υπό την προεκτεθείσα έννοια.

42. Στην υπό κρίση περίπτωση δεν είναι προφανές πού στηρίζεται η άποψη ότι ο καθορισμός του κράτους μέλους, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως τόπος προελεύσεως του παρθένου ελαιολάδου βάσει του τόπου του ελαιοτριβείου, είναι εσφαλμένος ή συνιστά κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας. Κατά την επιχειρηματολογία αμφοτέρων των διαδίκων, στο παρόν στάδιο της τεχνικής και της αγοράς του ελαιολάδου, ο συνολικός κύκλος παραγωγής του παρθένου ελαιολάδου λαμβάνει χώρα, κατ' αρχήν, στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται το ελαιοτριβείο, στο οποίο πραγματοποιείται η απόληψη του ελαιολάδου. Αμφότεροι οι διάδικοι διαπιστώνουν ότι η μεταφορά ελαιοκάρπων σε μεγάλες αποστάσεις με σκοπό την απόληψη του ελαιολάδου συνεπάγεται πτώση της ποιότητας. Είναι αναμφίβολο ότι και για τους λόγους αυτούς η μεταφορά ελαιοκάρπων μεταξύ κρατών μελών ή από τρίτα κράτη στην Κοινότητα με σκοπό την απόληψη ελαιολάδου είναι μέχρι τώρα αμελητέα. Επί πλέον, ο έλεγχος ενός ελαιοτριβείου είναι πολύ ευκολότερος από την καλλιέργεια ελιάς. Οι σκέψεις αυτές απαντούν ήδη στην αιτιολογία του κανονισμού 2815/98. Η Ιταλική Δημοκρατία δεν μπόρεσε να εκθέσει πειστικά τον κίνδυνο να αυξηθούν στο μέλλον οι διασυνοριακές μεταφορές ελαιοκάρπων αν η απόληψη παράσχει τη δυνατότητα χρήσεως ορισμένων ονομασιών προελεύσεως. Κατά συνέπεια, φαίνεται ορθή η επιλογή του τόπου του ελαιοτριβείου ως κριτηρίου για τον καθορισμό κράτους μέλους ως τόπου προελεύσεως.

43. Δεν υπάρχουν ενδείξεις περί *πρόδηλης* πλάνης. Κατά συνέπεια, η ένσταση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

Β — *Επί της παραπομπής στα άρθρα 22 και 24 του τελωνειακού κώδικα*

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

44. Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει την άποψη ότι κακώς το άρθρο 3, παράγρα-

18 — Απόφαση της 25ης Ιουνίου 1997, C-285/94, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-3519, σκέψη 39, με περαιτέρω νομολογιακές παραπομπές).

φος 3, του κανονισμού 2815/98 παραπέμπει στα άρθρα 22 και 24 του τελωνειακού κώδικα [19]. Ο προβλεπόμενος στις διατάξεις αυτές καθορισμός του τόπου προελεύσεως βάσει της τελευταίας μεταποιήσεως ενός προϊόντος έχει συνέπειες μόνον από απόψεως τελωνειακού δικαίου. Άλλως, υπάρχει ο κίνδυνος να αρκεί η ανάμιξη ελαιολάδων διαφορετικών προελεύσεων που πραγματοποιήθηκε σε δεδομένο κράτος μέλος προκειμένου αυτή η ανάμιξη να προσδώσει σε ένα ελαιόλαδο την ονομασία προελεύσεως του κράτους αυτού, χωρίς το εν λόγω ελαιόλαδο να περιέχει έστω και ελάχιστη ποσότητα εγχωρίου ελαιολάδου.

Εκτίμηση

46. Δεν υπάρχει κανένας προφανής λόγος να ερμηνευθεί ο κανονισμός 2815/98 κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που προτείνει η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, το άρθρο 3, παράγραφος 3, δεν παρέχει τη δυνατότητα να χορηγηθεί η ονομασία προελεύσεως κράτους μέλους στο ελαιόλαδο το οποίο ελήφθη εντός τρίτων κρατών λόγω της αναμίξεως που υπέστη στο εν λόγω κράτος μέλος. Κατά συνέπεια, και η ένσταση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

45. Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η Ιταλία ερμηνεύει εσφαλμένως το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2815/98. Όσον αφορά το ελαιόλαδο από τρίτα κράτη, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β', τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 2815/98, μπορεί να αναφερθεί ως τόπος προελεύσεως μόνον το εν λόγω τρίτο κράτος. Κατά συνέπεια, το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2815/98 δεν θεμελιώνει κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιηθεί τόπος προελεύσεως στο εσωτερικό της Κοινότητας, αλλά ρυθμίζει απλώς ποιος τόπος εκτός της Κοινότητας πρέπει να θεωρηθεί ως τόπος προελεύσεως του ελαιολάδου από τρίτα κράτη. Τούτο προκύπτει σαφώς από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2815/98 [20]. Για να ληφθεί υπόψη τόπος προελεύσεως εντός της Κοινότητας, το ελαιόλαδο πρέπει, αντιθέτως, να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2815/98.

Γ — *Παράβαση της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ*

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

47. Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει την άποψη ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 2815/98 προβλέπει, κατά τρόπο φαινομενικά σύμφωνο με την οδηγία 89/104 [21], εξαίρεση για τις υποβληθείσες πριν από την πρώτη Ιανουαρίου 1999 αιτήσεις καταχωρίσεως σήματος. Ο κανονισμός 2815/98 όμως, σε αντιδιαστολή προς την οδηγία, ουδόλως παραπέμπει στην καλή πίστη, αλλά παρέχει ακριβώς τη δυνατότητα καταχωρίσεως αιτήσεων μεταξύ του χρόνου δημοσιεύσεως του κανονισμού 2815/98 στις 24 Δεκεμβρίου 1998 και της 1ης Ιανουαρίου 1999, με συνέ-

19 — Προπαρατεθέντα στην υποσημείωση 6· για το κείμενο των διατάξεων βλ. ανωτέρω, σημείο 11.

20 — Βλ. το κείμενο ανωτέρω, σημείο 6.

21 — Παρατεθείσα ανωτέρω, σημείο 8.

πεια τη νομμοποίηση πραγματικών και απολύτως δυνατών καταστρατηγήσεων.

48. Η Επιτροπή θεωρεί ότι σχεδόν αποκλείεται να πραγματοποιηθεί έγκυρη καταχώριση στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα. Άλλωστε, ο κανονισμός 2815/98 δεν προβλέπει ούτε ρητώς ούτε σιωπηρώς εξαίρεση από την οδηγία 89/104. Κατά συνέπεια, κακόπιστη καταχώριση σήματος πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999, για την καταστρατήγηση του κανονισμού 2815/98, είναι παράνομη σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής. Αντί να ευνοεί την καταχρηστική χρησιμοποίηση σημάτων, ο κανονισμός 2815/98 διευρύνει, αντιθέτως, τις δυνατότητες καταπολεμήσεως της καταχρήσεως και σε σχέση με σήματα που έχουν καταχωρηθεί προηγουμένως. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας, απαγορεύονται τα σήματα που θα μπορούσαν να παραπλανήσουν τον καταναλωτή. Κατά την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού, τα κράτη μέλη μπορούν να απαγορεύσουν σήματα τα οποία καταχωρήθηκαν κακόπιστα. Ο κανονισμός 2815/98 δεν θίγει τις αρμοδιότητες αυτές.

Εκτίμηση

49. Το υπό κρίση άρθρο 2, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 2815/98 προβλέπει ότι κάθε αναφορά σε μια γεωγραφική ζώνη επί της συσκευασίας ή της ετικέτας της εν λόγω συσκευασίας του ελαιολάδου θεωρείται ως προσδιορισμός της καταγωγής. Κατά συνέπεια, πρέπει να αντιστοιχεί, κατ' αρχήν, στις απαιτήσεις του κανονισμού 2815/98, εκτός εάν πρόκειται για το όνομα σήματος ή επιχειρήσεως, των οποίων η καταχώρηση είχε ζητηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999, σύμφωνα με την οδηγία 89/104.

50. Σύμφωνα με την έβδομη αιτιολογική σκέψη, η διάταξη αυτή εξασφαλίζει την διατήρηση σημάτων τα οποία καταχωρήθηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 2815/98. Αντιθέτως, από τον κανονισμό 2815/98 προκύπτει εμμέσως ότι σήματα που καταχωρήθηκαν μεταγενέστερα δεν μπορούν πλέον αν δικαιολογήσουν τη χρησιμοποίηση ονομασίας προελεύσεως για το ελαιόλαδο.

51. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένης υπόψη της δημοσιεύσεως του κανονισμού 2815/98 στις 24 Δεκεμβρίου 1998, ο καθορισμός της 1ης Ιανουαρίου 1999 ως ημερομηνίας αναφοράς παρέχει τη δυνατότητα καταστρατηγήσεως των διατάξεων του κανονισμού 2815/98 με την αίτηση καταχωρίσεως ενός σήματος.

52. Εν πάση περιπτώσει, η Ιταλική Κυβέρνηση θα έπρεπε και σε σχέση με την ένσταση αυτή να αποδείξει την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης ή καταχρήσεως εξουσίας της Επιτροπής, προκειμένου να γίνει δεκτό το

αίτημά της. Εντούτοις, ο κίνδυνος καταχρηστικής καταχωρήσεως σήματος εντός του ολίγον μεγαλυτέρου της μιας εβδομάδας χρονικού διαστήματος μεταξύ της δημοσιεύσεως του κανονισμού 2815/98 και της εκπνοής της προθεσμίας φαίνεται εντελώς θεωρητικός. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι το διάστημα αυτό περιλαμβάνει τις αργίες των Χριστουγέννων, οπότε παραμένουν λίγες μόνον εργάσιμες ημέρες για την πραγματοποίηση της καταχωρίσεως αυτής. Λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που παρήλθε εν τω μεταξύ, η Ιταλία θα έπρεπε να αποδείξει ότι ο κίνδυνος αυτός πραγματοποιήθηκε, προκειμένου να ευδοκιμήσει η προσφυγή της.

53. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

V — Δικαστικά έξοδα

54. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.

VI — Πρόταση

55. Συνεπεία των προηγουμένων σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

«1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.»